UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Trigesimussextus ar. lo[n]ge diffusus: q[uod] antea fuit ecclesia q[uod] imperium. Et ibi probat[ur] quo[d] incepit eccl[es]ia in ada[m] primo ho[d]ie: deinde in eua formata ex ada[m]. Jbi dicit[ur] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

nõ tenetur eligere: quia ſaltē metu pene cogeretur ſtare corū
ſententie. C. de arbi. l. j. ex de ar. dilecti. & ſi actū fuiſſet vel di-
ctum inter partes q pena ſoluta ſtaretur nihilominus ar-
bitrio pape: ex arbitrio cõdemnetur. C. de tranſac. quū ꝓpo
nas. xij. q. ij. epiſ qui mãcipiū. vbi de hoc. & xxv. q. ij. ſi eccle
ſie. poſt. c. quicunqȝ. vbi de hoc. & no. pre. c. dilecti. de ar. et
ſic papa per viā arbitrij cõdemnaretur: qui nõ põt via ordi-
naria cõdemnari. qḋ fieri nõ debet: quia qḋ vna via prohi
betur: non debet alia regulariter admitti. xxxiij. q. v. ſatis
hinc. al's eſt ſub ca. hec imago. ff. de bo. liber. queritur. ex de
ꝓcu. tue fraternitati. vbi de hoc. ex de re. iur. li. vj. quū qḋ.
vbi de hoc. Papa aūt nec directe nec indirecte cõdemna-
ri põt: nec alicui poteſtatē dare põt vt eum iudicet: q̄uis ex
humilitate hoc papa fecerit aliquotiens. vt. s. dictū eſt. ij.
q. vij. nos ſi. cū ſi. nec obſtat quod no. lxiij. di. in ſynodo. in
glo. ſed numqd. quia qḋ ibi Joan. no. nõ eſt verū: q pa-
pa poteſtatē dare poſſit imperatori deponēdi ipſuȝ de cõ
ſenſu cardinaliū in caſu hereſis. quia quū ipſe papa a dño
ſit princeps & iudex oīm cõſtitutus. xix. diſti. ita. ex. lib. vj.
de elec. fundamēta. §. miſo. & ab apl'is. xxj. di. in nouo. impoſſi
bile iuris eſt q ipſe papa aliū ſuperiorē principē ſuper ſe
vel iudicē vel aliū poſſit conſtituere archipapam vel ſibi
equalē: ſicut nec deus trinitas poſſet ſup ſe aliū deū cõſti- Papa nõ hȝ iudicem in terris.
tuere vel equalē: & q i caſu etiā hereſis iudicē nõ habeat:
etiā conciliū generale. caſus eſt. xxj. di. nūc aūt. & dixi. s. in
vj. arti. ¶ B Si ergo papa cõtra incorrigibiliter in he-
reſi ꝑmaneret iā dānata notorie: nec renuntiare vellet pa
patui ſicut poſſet: vt no. vij. q. j. nõ autē. niſi magne. glo. &
lxxix. diſti. ſi qs pecunia. & xviij. q. ij. q̄ ſit. expreſſum hodie
ex li. vj. de renun. c. j. tūc cardinales poſſent & deberent ab
eo recedere & aliū eligere: q: a ſententia iuris priuatus eſt
ij. q. vij. ſacerdotes. & reliq. vbi de hoc. xvj. q. vlti. ſanc theſ-
ſalonicēſes. vbi de hoc. xxiiij. q. j. achatius. j. vbi de hoc. N.
¶ C Et no. q papa hereticꝰ inferior eſt quolibet catho
lico. quo caſu crederē q ſynodus vniuerſalis: q̄ eſt caput
eccleſie loco dei/ ipſum cõdemnare poſſet: q: nūquā eccle
ſia ſic vacat: quin habeat caput chriſtū. ad Col. j. ex de ſa-
cra vnc. c. j. & Eph. j. ſicut papa catholicus papā nõ catho-
licū. vt ibi no. Vel in tali caſu nõ eſt ſententia neceſſaria: q:
hereſis priuat prima priuat ipſo iure quemcȝ beneficio:
immo priuatus eſt a iure: vt ꝓxime dixi. & eſt expreſſuȝ ex
lib. vj. de hereticis & cõmiſſi. §. priuādi. ꝑterea vel ꝓuatos
nūtiādi dignitatibꝰ atqȝ alijs beneficijs eccleſiaſticis &c.
& §. ſunt aūt. ibi: vel nūtiandi priuatos. ¶ Articu. xxxv. A

Trigeſimuſquintus

arti. Et q tenetur aliquā cauſam ad eū ptinē-
tē a ſe remittere tanq̄ ſuſpectus. ſi nõ vult:
immo nõ debet: q: nõ põt facere papa q̄diu
eſt papa: qn ſit iudex oīm. vt. ix. q. iij. cūcta. nec põt a ſe rej
cere ſuā iuriſdictionē quā habet ꝑ ea q̄ no. ex de cenſi. quū
venerabilis. in glo. hic prȝ. & de dona. paſtoralis. in glo. ſi
ita. nec eſt veriſimile q aliquē grauet papa vel cõtra iuſti-
tiā faciat. Papa em̄ aut ſctūs eſt: aut ſctūs pſumēdus eſt.
Papa aut ſanctus eſt aut ſanctus pſumitur. & iõ ꝓ eo maxie pſumēdū eſt q ſctē & iuſte agat & viuat: et
cõtrariū caueat. ad hoc. xl. diſt. c. j. ar. bo. xj. q. iij. abſit. ix. q. ij.
lucrū. xxxvij. di. q̄ de mēſa. vij. q. j. oīs q̄ gemebat. xxiiij. q. j.
quū beatiſſimꝰ. xij. q. j. expedit. N. itaqȝ hoies. nõ em̄ preſu
mēdū eſt q aliud faciat papa q̄ chriſtꝰ vel petrus: cuiꝰ eſt
vicarius & ſucceſſor. ar. bo. xxviij. q. j. ſic em̄. in pn. ibi: Nul-
lo cū mõ qḋ dñs iubet ſeruꝰ bonꝰ ꝓhibet. & parū añ me-
diū ibi: Quia neqȝ id qḋ monet apl's ꝓhibet dñs: nec id
Nota legem. qḋ ꝓhibet apl's iubet dñs. Sic dicit lex de pro: e/ q cõ legē
nõ tuebitur aliquē. ff. de publi. quū ſpõſus. §. ſi res. nec re-
uocantur a filio q̄ a p̄re gerunt. C. de teſta. mili. q̄ a p̄re. facit
etiā ex de no. op. nū. c. ij. §. ſup eo. ¶ Articulus. xxxvj. A

Pontificiū eccle preceſſit mūdi imperium.

Trigeſimuſſextꝰ ar.

Et q antea fuit eccl'ia q̄ imperiū: qḋ ſic probatur. ec-
cleſia em̄ accipitur ꝓ cõgregatiõe fideliū. de cõſe.
diſt. j. eccleſia. ex de ſumma trini. c. ij. §. verum. q̄ dr corpus
myſticū. j. q. j. in eccl'ia. iij. q. iiij. engeltrudā. xxiij. q. v. de li-
guribꝰ. de peni. di. j. eccl'ia chriſti eſt. & cuiꝰ ipſe chriſtus eſt
caput. ad Col. j. & ij. c. & Eph. j. Hec eſt talis ſctā eccl'ia q̄ i
Pſ. cxlix. dicitur eccl'ia ſctõꝝ. q: vbi ſunt ſcti: ibi v'ra eſt ec-
cleſia. vt no. xxj. di. q̄uis. & no. pre. c. eccl'ia chriſti. & expſſuȝ
de cõſe. di. iiij. queris. N. tom ergo hec eccl'ia q̄ in ſctis eſt.
in primo hoīe in innocētia creato. de peni. diſ. ij. §. adā. ſub
§. romanos. & c. quõ. c. princeps. & c. primꝰ hõ. incepit. vñ
& apl's põit ad Ro. v. c. iſtū adā formā futuri. ¶ B Jſtū
adā etiā ſolū & vnū a ſe ſolo vno nõ cū alio/ vel alia deus
creauit. Gen. j. & ij. xxxiij. q. v. hec imago. vt vnitatē futurā
eccleſie deſignaret. xvj. q. vij. ſicut. xxiiij. q. j. loquitur. & ſicut
a latere adam formatur eua. Gen. ij. ex de diuor. gaudemꝰ.
§. verū. xxxiij. q. v. nec illud ocioſum eſt. ſic a ſecūdo adam
chriſto noſtro. i. ab eius latere formatur vnica & immacula-
ta/ ac virgo ſctā mater eccl'ia cõiunx chriſti ſcḋm Aug. ex in
clemētina de ſum. trini. & fide catho. & ſicut adā & quilibet
vir caput eſt mulieris: ſic chriſtus caput eccl'ie. j. Cor. xj.
Eph. v. xxxiij. q. v. quū caput. & pre. c. ad Col. j. c. quia caput
viri chriſtꝰ eſt. vt pre. c. quū caput. Qui q̄dē primꝰ vir adā Adā qḋ interpret.
deſignat eccleſie vnitatē: vt dictū eſt. Unde bene adā in-
terpretatur teſtimoniū/ corū ſcȝ qui futuri erant in mundo
id eſt in eccl'ia/ ſcȝ cõgregatione fideliū. Et illa breui mo-
rula qua creatus fuit adā ante euam: qui tūc in ſeuitatē
eccleſie deſignabat: vt dictū eſt. caput eius chriſtus per eū
figuratus: q̄ eſt ſecūdus adā/ erat ſicut & eſt: vt pbatū eſt.
formata aūt eua eccleſiā deſignante: vt dictū eſt. de [illegible]
eius loco dei & chriſti cuiꝰ fuit caput eccl'ie: adam ſicut ca
put erat eue: & vicarius primus a dño cõſtitutus ſup eccle
ſiā ſuā: vt clare elicitur de verbis Augu. in q̄ſti. noui & ve. te-
ſtamēti dicētis: Hec imago dei eſt in homine facta: vt vnꝰ Dei imago in hoīe
ſit factus dñs ex quo ceteri orirentur: habēs imperiū dei q̄ſi
vicarius eius: quia vnius dei habet imaginē. vt hec tranſ
ſumuntur per. c. imago. xxxiij. q. v. vnde & papa vicariꝰ & ſuc
ceſſor ade primi in innocētia creati: & ſecundi filij dei pro
nobis incarnati eſt. vnde & chriſtꝰ nõ oībus apoſtolis di-
xit: Paſcite oues meas/ ſed ſoli petro: vt vnū caput & vni-
tatē eccleſie deſignaret in eo. vt. xix. di. ita dñs. & ex lib. vj.
fundamēta. de elec. & Joā. vlt. & ex de elec. ſignificaſti. etſi
alijs diſcipulis dicatur: vt laxent retia ſua in capturā: ſoli tñ Eccleſia peni multi ꝓbat teſtimonijs.
petro futuro ſoli vicario dicitur/ Luc. v. duc in altū. xxiiij. q.
j. nõ turbatur. & ſoli petro ſup aquas ambulāti. i. ſup ꝓplos
cūctos imperāti. Apoc. xvij. ex de cele. miſ. quū marthe. §.
verū. dicitur titubāti. Matth. xiiij. modice fidei q̄re dubita-
ſti: & ſoli petro dicit dñs Mat. xvij. vade ad mare: & mitte
hamū: & eum piſcē qui primus aſcenderit/ tolle: & aperto
eius ore inuenies ſtaterē illū ſumens da eis pro te et me.
ſed caput petrū eccleſiā deſignās. xxiiij. q. j. eſt aliud. ma-
gna ergo & ſanctitas & innocētia in papa requiritur: q̄ ade
primi in innocentia creati: & ſecūdi agni. Joan. j. de conſe.
diſtinc. iiij. nemo. dei ſucceſſor: & vicarius eſt/ deſignatus
inquā ꝑ adā innocētē in virili etate/ ſcȝ. xxx. annorū creatū:
id eſt in oībus completū. cõpleta em̄ etas complementū
virtutū eſt. ar. bo. lxxxiiij. di. porro. futura chriſti & eccleſie
ſacramenta vaticinantē. de peni. di. ij. §. adā. pulchre aūt
formatur eua: non de terra/ ſed de latere ade. vt pre. c. nec il-
lud. & xxxv. q. j. c. j. in prin. vt vnā naturā deus conſtitueret
diſpariū facultatē eripiens naturarū. ſcḋm Aug. per. c. nec
illud. vt futurus pontifex & caput eccleſie chriſtus deus &
homo futurus: vnius nature humane eſſet cū homine: et
vicariū ſuū purum hominē in ea conſtitueret: qui nõ puri
hominis/ ſed veri dei & hominis poteſtatē haberet. ex de Adā de terra: Eua de coſta formatur.
trāſla. licet. & vt ec. beneſi. c. vnico. ¶ C Jtē facta eſt mu
lier in coſta tamē fortis: factus adā in carne tamē infir-
mus. chriſtus & eccleſia illius infirmitas/ noſtra eſt forti-
tudo. Aug. ſup Joan. ſermone. xv. Et etiā adā eccleſie re-
preſentat vnitatē apparet per ratione Augu. de ciui. dei.
li. xij. dicentis: Propterea deus creare voluit vnū de quo
multi ꝓpagarentur: vt hac admonitione etiā in multis cõ-

coꝛꝫ vnitas nature ſeruet̄. ¶ D Poſt adam fuit eccleſia
merito ⁊ numero in abel primo iuſto poſt patrem noſtrū.
Matth.xxiij. A ſanguine abel iuſti. vbi Hieron̄. in homi-
lia ſuper Matth. Dicebat ieſus turbis iudeoꝛum ⁊c̄. Ju-
ſtus enim nō ſolum ex domini nūc ſententia: ſed ex Gen̄.
teſtimonio compꝛobatur. Gen̄.iiij. vbi accepta ei⁹ a deo
narrantur munera. ⁊.iij.q.vij.in grauibus. ⁊.xiiij.q.v.ſcri
ptum. merito abel interpꝛetatur chꝛiſtus.i.vnctus virtu-
tib⁹. Pſ.xliiij. Vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ ⁊c̄. ⁊ Eſa.lxj. ⁊ Luc.iiij.
Spūs dn̄i ſup me: ꝓ ꝙ vnxit me ⁊c̄. ⁊ de ꝯ. ex de ſa.vnc.c.j.
īterp̄tat̄ etiā abel iuſt⁹: qꝛ cultoꝛ vni⁹ dei: ⁊ dignū offerēs
ſacrificiū: vñ reſpexit dn̄s ad abel ⁊ ad munera ei⁹ q̄ offe
rebat de p̄mogenitis gregis ſui: ⁊ de adipib⁹ eoꝝ. vt p̄.c.
iiij. Gen̄. ⁊.c. in grauib⁹. dꝛ em̄ ignis deſcēdiſſe ⁊ hoſtiā cō

Abel fi-gurauit eccleſiā.

ſumpſiſſe. ¶ E Chꝛyſ. in ep̄la ad Heb. homilia.xxj. Et
ꝙ abel ſanctā eccleſiā p̄figuret: ꝓbat Aug. ꝯtra fauſtū li.
xij.di. Sicut cayn ex terre fructib⁹ ſacrificiū repꝛobatur:
Abel aūt ſacrificiū ex ouib⁹ ⁊ earū fetib⁹ ſuſcipit̄: ita noui
teſtamēti fides ex inocētie gr̄a dn̄m laudās veteris teſta-
mēti terrenis opibus anteponit̄. Oꝛ etiā abel chꝛiſtū p̄fi-
guret: li.e. Aug. in p̄n. ꝓbat dicēs: Itaqꝫ occidit̄ iunioꝛ na
tu a fratre maioꝛe natu. occidit̄ chꝛiſt⁹ caput p̄pl'i iunioꝝ
natu a p̄plo iudeoꝝ maioꝛe natu. ille in cāpo: iſte in calua
rie loco. Itē Aug. de baptiſmo paruuloꝝ li.j. in pꝛin. Abel
dici debuit.i. iuſtus: in q̄ vno ſimiliter oēs imitatiōe iuſti-
ficent̄: qm̄ ipſe pꝛim⁹ hoim̄ iuſte vixit. ꝓpter quē articulū
t̄pis ad noui teſtamēti exoꝛdiū ꝑtinēte: chꝛiſt⁹ eſt poſit⁹ ꝑ
imitatiōnē caput iuſtoꝝ. Judas eius traditoꝛ caput poni
debuit pctōꝝ. facit. xxiij.q.j. qd̄cumqꝫ. in fi. Itē Aug. li.j. de
mirabilib⁹ ſacre ſcripture.c.iij. Tota iuſtitia hec eſt ꝟgini
tas ſacerdotiū ⁊ martyꝛiū: q̄ triplex iuſtitia in abel pꝛimo
fuit: q̄ ⁊ munera deo grata obtulit. pꝛoſapiam generis in
ſeculo nō dereliq̄t: ⁊ martyꝛij coꝛonā ſanguinis effuſiōe ꝓ-
meruit. ⁊ paulopoſt. Recte ḡ cōpetebat q̄ pꝛim⁹ in terra
iuſtus eligit̄: in eo toti⁹ iuſtitie foꝛma ſeruaret̄. Cuiqꝫ pꝛi-
mo in hoib⁹ poſt delictū figurā geſtare cōcedit̄ ſaluatoꝝ:
q̄ ꝟgo ⁊ martyꝛ et ſacerdos eſſe nō dubitat̄. ¶ F Loco
abel iuſti nat⁹ eſt ſeth. Gen̄.iiij. in fi. q̄ genuit enos. q̄ p̄m⁹
incepit inuocare nomē dn̄i. vt ibi dꝛ: Nati autē ex genere
ſeth tanq̄ cultoꝛes veri dei dicti ſūt filij dei. Nati ex cayn

Myſterium fuit cor-ruptio morū.

filij hoim̄. Et q̄diu nō fuerūt cōmiſti filij dei.i. deſcēdētes
de ſeth: cū filiab⁹ hoim̄.i. deſcendentiū de cayn: in ſua in-
nocētia ⁊ latria ꝑmāſerūt. Poſtq̄ aūt fuerūt cōiuncti filij
ſeth cū filiab⁹ hoim̄.i. cayn infundētib⁹ in eos virus ſuū:
ab illa ſcimonia cōiter receſſerūt. vñ Gen̄.vj. ibi: Poſtq̄
em̄ egreſſi ſunt filij dei ad filias hoim̄ ⁊c̄. ⁊ de ꝯ.xxxv.q.j.
quū igit̄. ibi ante mediū. q̄uis etiā alia cauſa. ⁊ in glo. filij
dei. Iſta etiā legunt̄ in li. coll'. Joānis Caſſia. in ſcd̄a col-
latione sereni: q̄ eſt de pꝛincipatib⁹. Illo ḡ t̄pe fuit ſctā ec-
cleſia in filijs ſeth numero ⁊ merito. vñ ⁊ a ſeth deſcēdēs
iareth genuit enoch: qui ambulauit cum deo. ⁊ nō appa-
ruit: qꝛ tulit eū de⁹. Gen̄.v. de q̄ Aug. ꝯtra fauſtū li.xij. Oꝛ
enoch ſeptim⁹ ab adā deo placuit: ⁊ trāſlat⁹ eſt: ⁊ ſeptima
reqes p̄dicat̄: ad quā trāſfert̄ oīs q̄ tanq̄.vj. die ſexta era-
te ſeculi chꝛiſti aduētu foꝛmat̄. Itē Aug. de mirabilib⁹ ſa-
cre ſcripture li.j.c.iij. Enoch em̄ ſine moꝛte ꝑ toti⁹ pene ſe-
culi t̄pus remotus ab hoim̄ cōuerſatione cuſtodit̄: vt in
eo qualiter hoies ſi nō peccarēt: generata pꝛole cōmuta-
rent̄ in vitā ſpiritualē ſine moꝛte oſtēderet̄. ſed licet lōgo
ſeruatus t̄poꝛe adhuc viuit: moꝛtis t̄n debitū: qd̄ oēs
in adā aſſumpſimus: vitare nō poterit. Itē Augu. de ba-
ptiſmo paruuloꝝ li.j. in pꝛin. Neqꝫ em̄ enoch ⁊ helias per
tam longā etatē ſenectute marcuerunt: nec t̄n credo eos
iam in illā ſpiritualē qualitatē coꝛpoꝛis cōmutatos: q̄lis
reſurrectione ꝓmittitur: que in dn̄o pꝛima pꝛeceſſit ⁊c̄. et
ſic in ſanctis permāſit eccleſia ſucceſſiue vſqꝫ ad noe iuſtū.
¶ G Tempus etiā inſtitutionis ſacramentoꝝ eccleſie
ab eo t̄poꝛe incepiſſe creditur: quo pꝛimus parens meri-
to inobedientie a gaudijs paradiſi expulſus fuit. tūc em̄
deus continue reparando ſacramētis ſuis medicinā ꝑpa
rauit: vt pꝛobat Hugo de ſacramētis lib.j. par.viij.c.ix. de
iuſtitia noe apparet Gen̄.vj. ibi: Noe ꝟo inuenit gratiam
coꝛam dn̄o. ⁊ infra. Noe vir iuſtus atqꝫ ꝑfectus fuit in ge
nerationibus ſuis cū deo ambulabat. ¶ H Iſte noe iu-
ſtus nedū erat in eccleſia ſanctoꝝ: ſed etiā arcā fabꝛicat-
que eccleſiā rep̄ſentat. xxiiij.q.j. qm̄. xliij. diſt. quātumlibet.
vnde Hugo de arca li.j.c.iij. ait: Arca noe quā fecit ſecuri-
bus ⁊ dolabꝛis ex materia lignoꝝ ⁊ bitumine: eccleſiam
quā fecit chꝛiſtus ꝑ p̄dicatoꝛes ſuos ex collectiōe popu-
loꝝ in vna fidei cōfeſſione deſignat. Hanc arcā chꝛiſtus
gubernatoꝛ eius inter pꝛocellas huius vite regēs: per ſe
ducit ad ſe. Oꝛ autē in ſuperioꝛib⁹ arca contrahit̄: ⁊ in in-
ferioꝛib⁹ dilatat̄. hoc ſignificat ꝙ in eccleſia maioꝛ eſt nu-
merus carnaliū q̄ ſpiritualiū. Ita vt quāto ſunt ꝑfectio-
res: tāto ſunt paucioꝛes. facit. xciij. diſt. legimus. In ſum-
mo ad vnius cubiti menſurā arca trahit̄: quia chꝛiſtus q̄
eſt caput eccleſie: ⁊ ſanctuſſanctoꝝ: per naturā conſimi-
lē inter homines eſt: per virtutē ſingularē ſup omnes eſt.
hucuſqꝫ Hugo. Itē Aug. de ciui. dei li.xv.c.xxvj. Arca noe
ſignificat eccleſiā que fit ſalua per lignū in quo chꝛiſt⁹ pe
pēdit. Oꝛ autē oſtiū in latere accepit: ꝑfecto illud eſt vul-

Oſtium arce qd ſignifi-cet.

nus lateris qd̄ lancea perfoꝛatū eſt. vnde Gen̄.v. Oſtiū
arce pones in latere deoꝛſum.i. vulnus in latere chꝛiſti. di
cit glo. interli. Itē Aug. ꝯtra fauſtū lib.j. Oꝛ coꝛuus emiſ-
ſus nō eſt reuerſus: qꝛ aut aq̄s interemptus: aut aliq̄ ſup-
natante cadauere illectus: ſignificat hoies in īmūditia
cupiditatis detentos: ⁊ ad hec que foꝛis ſunt immūda ni-
mis intentos: ⁊ ideo occidēdos. Itē Augu. ſup Joan. ho
mili.lxv. Apertio lateris figurabat̄ ꝑ oſtiū arce: qd̄ in late
re factū fuit: eo ꝙ ꝑ illud oſtiū intrarēt animalia q̄ nō erāt
diluuio peritura. vbi p̄figurabat̄ eccl'ia. ¶ Itē Greg. ſup
Ezech. homi.xvj. Quid ꝑ arcā niſi ſancta eccleſia figurat̄
que inferius ampla eſt: ſuperius anguſta: nā inferius oēs
beſtie cūcta quadrupedia atqꝫ reptilia fuerūt. Homo ꝟo
⁊ volatilia ſuperius iuxta ſuperioꝛē partē. feneſtra fuit in
latere de qua coꝛuus ⁊ columba emiſſi ſunt. Recte itaqꝫ
ꝑ arcā vniuerſa eccleſia deſignat̄: que in multis ſuis car-
nalibus lata eſt: ⁊ in paucis ſp̄ualibus anguſta. qꝛ arcta
eſt via que ducit ad vitā. Matth.vij. ⁊ Luc.xiij. ⁊ quia ad
vnū hominē chꝛiſtū qui eſt ſine peccato. de peni. diſt.ij. ſi
em̄. ꝟ. eligat. colligit̄. q̄ in vno cubito cōſummat̄. ¶ I Itē
Hugo de arca li.iiij. Quidā homines habitant inter di-
luuiū concupiſcentie: ſed arcā fidei nō habent: vt infide-
les quos carnis deſideria inuoluūt: qui pꝛeter hanc vitā
tranſitoꝛiā: aliam eſſe neſciunt. Alij habent arcā: ſed in ar
ca nō manent: vt fideles carnales: qui cū coꝛuo emiſſo pe
rierunt. nā hi qui delectationē ſui coꝛdis in vanitate mū-
di conſtituunt: q̄uis arcam fidei habebant intus: tamen
naufragi fiunt. dicit em̄ ſcriptura Matth.vj. Luc.xij. Vbi
eſt theſaurus tuus: ibi eſt ⁊ coꝛ tuū. vbi eſt delectatio tua:
ibi eſt cogitatio tua. vbi ꝟo eſt cogitatio tua: ibi eſt inte-
rioꝛis hominis habitatio. Quidam ꝟo habent arcam: ⁊
in arca manent. vt veri fideles qui habent fidem operan
tem per dilectionem. hucuſqꝫ Hugo. Oꝛ autē eccleſia re-
manſerit in ſanctis in perſona Noe: hoc apparet per ver-
bum Oꝛige. ſuper lib. Num̄. homi.xvj. dicentis: Omē hu
manum genus ex ſeth ducitur. nam de cayn qui nati fue-
rant: a diluuio perierunt. Filij autem ſeth ſunt omnes ho
mines qui in mundo ſunt. de quo ſeth venit noe: vt. ſ. di-
ctum eſt. Arca etiam deſignatiua ſancte eccleſie eſt. ſicut

Eccl'ie p-prietas

etiam pulchꝛe pꝛobat ſanctus Hilarius de trinitate lib.
vij. dicens: Pꝛopꝛium eccleſie ſolet eſſe vt tūc vincat quū
leditur: tunc intelligat quū arguitur: tunc ſecura ſit quū
ſuperata videtur. Arca enim noe per quam eccleſia deſi-
gnata eſt: inundationibus concuſſa eleuata eſt in ſubli-
me: quare confidimus ꝙ ille qui poſt nubilū dat ſerenū.
Tob.iij. Inclytam ſponſam ſuam ſuccedentibus turba-
tionum fluctibus agitatam: oculo clementioꝛi ex alto re-
ſpiciet: non ferens eam in ſui nominis iniuriā diutius cō-
culcari. facit.vij.q.j. nouatianus. xxiiij.q.j. non turbatur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Noe ar-ce fabri-cator: q̄d ſibi velit.

❡ L Q̄ṁ autē ꝑ noe fabricatorē deſigneť chriſt⁹ eccľie fabricatoꝛ:liquet ex verbis Aug.cōtra fauſtū li.xij.dicen-tis: Iā ꝟo illud qđ de vinea quā plātauit noe inebꝛiatus/ nudat⁹ eſt in domo ſua (Geñ.ix.) cui nō appareat chriſt⁹ in domo ſua.i.paſſus a gēte ſua:tūc em̄ nudata eſt moꝛta-litas carnis ei⁹/iudeis ſcandalū/gētib⁹ ſtultitia.j.Coꝛ.j. Ipſis aūt iudeis ⁊ gētib⁹ vocatꝭ tamq̄ ſem ⁊ iapbet/dei virt⁹ ⁊ dei ſapiētia:q: qđ ſtultū eſt dei/ſapiētius eſt hoīb⁹ ⁊ qđ infirmū eſt dei:foꝛti⁹ eſt apud hoīes. Pꝛoinde in duo-bus filijs noe/maximo ⁊ minimo/duo ppľi figurati vnā veſtē a tergo poꝛtātes/ſacramētū ſcꝫ iā ꝑterite ⁊ trāſacte dn̄ice paſſionis nuditatē patris neqꝫ intuenť:q: in chꝛiſti necē nō cōſenſerūt:⁊ eū honoꝛauerūt velantes tamq̄ ſciē-tes vnde ſunt nati.medius aūt fili⁹.i.ppľs iudeoꝝ/io me-dius.i.cham:q: nec pꝛimatū apľoꝝ tenuit/nec vltimus in gētib⁹ credidit.vidit nuditatē patris:q: conſenſit in necē chꝛiſti ⁊ nūtiauit foꝛis fratrib⁹.ꝑpter eū q̄ppe manifeſtū eſt/⁊ quodāmodo publicatū qđ erat in pꝛophis occultū: Ideoqꝫ fit ſeru⁹ fratrū ſuoꝝ.hucuſqꝫ Aug. ❡ De pꝛimatu

Dn̄ice paſſiōis pludiū.

Pꝛioꝛi-tas ſacer-dotij re-ſpectu i-perij.

tēpoꝛis ſacerdotij anteq̄ imperij/apparet ꝑ ꝟba Augu. xviij.de ciui.dei.c.j.dicētis.q̄uis em̄ ⁊ ipſum noe patriar-cham in cui⁹ dieb⁹ vniuerſa diluuio terra deleta eſt. vſqꝫ ad tēpus quo reges in dei ppľo eſſe ceperūt ⁊c. ❡ De ſo-bꝛietate noe poſt ebꝛietatē.xxxv.di.ſexto die.de q̄ ebꝛieta-te Hiero.ad oceanū. Noe ad vni⁹ hoꝛe ebꝛietatē nudat ſe-moꝛa ſua:q̄ ꝑ ſexcētos annos ſobꝛietate contexerat. Sed quō tā iuſtus fuit inebꝛiat⁹:rn̄det Iſiđ.ſup Geñ.vlt.pꝛin. dicēs. Querit vtrū vir ſanctus inebꝛiat⁹ legať:foꝛte quia vim illi⁹ liquoꝛis necdū expertus fuerat:nec vino poſſe ine-bꝛiari ſciebat.nō em̄ ante diluuiū vino hoīes vtebanť: et ideo ſpecialiter de noe đ: ⁊ q̄ plātauerit vineā.plantauit aūt de vitibus ſylueſtrib⁹ q̄s inuenit. ⁊ excolēdo aſſidue ad vitis maturitatē ꝑduxit. Hāc aūt rōnē aſſertiue ponit Ambꝛo.pꝛe.c.ſexto die.xxxv.di.vbi de h.⁊ glo.ſup Geñ.ix.

Vini vſ⁹ q̄ñ icepit

❡ L Itē nec mirū q̄ pauci in eccľia boni ſunt: q: ſm̄ Be-dā ſup Lucā. Noe quū tres filios genuerit: vni⁹ ſolius fa-milia in poſſeſſiōe dn̄i aſcita eſt.ex duob⁹ reliq̄s diuerſaꝝ nationū:⁊ e idolis mancipareť:pꝛocreati ſunt populi. ❡ M Q̄ð aūt in iſta eccľia ꝑ arcā deſignata/melioꝛ ſit caſtitas nuptijs ⁊ glorioſioꝛ:pulchꝛe hoc ⁊ ſubtiliter pꝛo-bat Damaſcen⁹ li.ſentētiarū.c.xcviij.dicēs: Videam⁹ ꝟgi-nitatis gloꝛiatiōes.idē autē eſt dicere/⁊ caſtitatis noe in arca in timoꝛe iuſſus:⁊ mundi ſeminis cuſtodia cōmiſſa. talē accipit iuſſionē.intra em̄ tu ⁊ filij ⁊ vxoꝛ tua:⁊ vxoꝛes filioꝝ tuoꝝ.diuiſit eos ab vxoꝛib⁹:vt cū caſtitate pelagus ⁊ toti⁹ mūdi naufragiū illud effugerēt.poſt diluuiū nēpe requiē:Exi inq̄t tu ⁊ vxoꝛ tua/filij tui ⁊ vxoꝛes filioꝝ tuo-rū.ecce rurſus ꝑpter mľtiplicationē nuptie. ❡ N Quō etiā a pꝛincipio mūdi fuit eccľia iuſtoꝝ ⁊ chꝛiſtianoꝝ ante imperatoꝛes:clare ptꝫ ꝑ ꝟba Aug.in li.de q̄ſti.noui ⁊ ve-teris teſtamēti dicētis: Igitur deſcripta mūdi fabꝛica/et pꝛimi hoīs oꝛigine:tradu⁹ tenuit generis/ſed q̄ reddit⁹ eſt ꝑ abel:⁊ ꝑ oꝛdinē venit ad abꝛaā patrē iudeoꝝ:vt oſtē-deret abꝛaā huic deo crediďiſſe q̄ opifex mūdi eſt:⁊ ipſuꝫ legē dediſſe in q̄ futur⁹ chꝛiſt⁹ ꝑmiſſus eſt:q̄ liberaret hu-manū gen⁹ de dn̄io diaboli. Ex his rōnabilis ꝓbať fides noſtra. Teſtimoniū huic dat oꝛigo deſcripta:q: ab initio gen⁹ eſt chꝛiſtianoꝝ. Ex ſeth em̄ filio ade venit ad enoch: ab enoch ad noe.ex noe ad abꝛaam.ab abꝛaā deſcēdiť ad dauid.a dauid ad mariā. ex maria ex ſpūſctō naſciť chꝛi-ſtus. Pꝛioꝛes ḡ hoīes q̄tq̄t fidē habuerūt vni⁹ dei/quē ſal-uatoꝛ ꝑdicauit:iure chꝛiſtiani dicēdi ſūt. Ab initio em̄ ſal-uatoꝛ vēturus ꝑmiſſus eſt. vñ in Apoc.ait.xiij.c. Agn⁹ q̄ occiſus eſt ab oꝛigine mūdi. Itaqꝫ ſemꝑ chꝛiſtiani ſumus. Hi em̄ oēs quos.ſ.dixi:a pꝛimo hoīe creato in mundo ꝑ quos tradux tendiť ad ſaluatoꝛē:hui⁹ dei fidē habuerūt: de quo chꝛiſtus locutus eſt dicēs Ioan.xvij. Hec eſt autē vita eterna vt cognoſcant te ſolū ⁊ verū deū ⁊ quē miſiſti ieſum chꝛiſtū.hucuſqꝫ Aug. ❡ O De ſem aūt deſcendit abꝛaam filius Thare. Geñ.xj.qui pꝛimo abꝛam.i. excel-

Fidei ca-tholice oꝛigo.

ſus ⁊ ſublimis dictus eſt:poſtea abꝛaam.i.pater multitu-dinis: vel pater multarū gentiū. Geñ.xvij.ibi: Nec vltra vocabiť ⁊c. Hic eſt ſm̄ Ambꝛo.ſuper Lucam lib.ij. cui di-ctum eſt Geñ.xxij. In ſemine tuo benedicenť oēs gētes. Cōgregatio gentiū/⁊ ſacroſancte eccleſie cetus/oꝛaculo diuino pꝛimo cōmiſſus eſt:⁊ inſtaurande eccleſie pꝛimus ſponſionē pꝛomeruit.ad dauid aūt de chꝛiſto ꝑmiſſio fa-cta eſt.ad abꝛaam de eccleſia:⁊ nihilominꝰ q: ad abꝛaam de chꝛiſto ꝑmiſſio facta eſt. Gala.iij. Abꝛae dicte ſunt ꝑ-miſſiones ⁊ ſemini eius.nō dicit ⁊ ſeminib⁹ q̄ſi in multis: ſed quaſi in vno/⁊ ſemini tuo qui eſt chꝛiſtus. chꝛiſtū rep-ſentat:maxime q: ſm̄ Chꝛyſ.ſup Matth. Abꝛaam ſacer-dos fuit ⁊ ꝓpheta.ſacerdos:q: ad illum dixit deus Geñ. xv.c. Sume inquit mihi vaccā triennē. vnde et pꝛeſbyter appellatus eſt.lxxxiiij.diſti.poꝛro.ꝓpha. vnde dn̄s ait ad abimelech. Geñ.xx. Redde vxoꝛē viro ſuo: q: pꝛopha eſt. Fuit etiā rex ſm̄ Ioſephū:qui ait: Abꝛaā regnauit in da-maſco.⁊ vſqꝫ nunc in damaſcena ciuitate abꝛae nomē ha-betur:⁊ habitatio eius oſtendiť. Chꝛiſt⁹ aūt ſacerdos ꝓ-pheta ⁊ rex fuit. Abꝛaā etiā dicēs ſeruo ſuo: Pone manū tuā ſub femoꝛe meo. Geñ.xxiiij. ſignificauit chꝛiſtum de carne ſua naſciturum.ſm̄ Augu.de ciui.dei.li.xvj.c.xxxiij.

Abꝛaam fuit ſacer-dos ⁊ ꝓ-pheta.

Abꝛaam rex Da-maſci.

❡ P Tempoꝛe ꝟo abꝛae fuit melchiſedech rex ſalē ſa-cerdos dei altiſſimi offerēs panē ⁊ vinū ⁊ benedicens ei. Geñ.xiiij. Melchiſedechiani heretici hūc nō hoīem :ſed ꝟtutē dei arbitranť.xxiiij.q.iij. quidā.ꝟ. melchiſedechia-ni. Hiero.ad Euagriū pꝛeſbyterū dicit hunc nō fuiſſe de genere iudeoꝝ:ex eo q̄ fuerit chananeꝰ:⁊ ꝑceſſiſſe typū ſacerdotij filij dei.de q̄ đ: Pſ.cix. Tu es ſacerdos in eter-nū ſm̄ oꝛdinē melchiſedech. Hebꝛei tamē tradunt ipſum fuiſſe filiū Sem filij noe. Augu.ꝟo in lib.de queſtio.no.et ve.teſtamē.c.ix.tenet melchiſedech vltra hoīem fuiſſe di-cēs: Igiť melchiſedech nō ideo melioꝛ abꝛaā diciť ꝑpter ſolū officiū ſacerdotij:ſed ⁊ natura anteponiť illi:vt vltra homines intelligať. Nullo em̄ mō fieri pōt vt q̄ tāto ami-co dei ꝑponiť ⁊ fideli vſqꝫ adeo:vt filiū ſuū non dubitaret occidere:homo puteť.⁊.j.e.c. Igiť ꝑ hoc apparet melchi-ſedech vltra hoīem eſſe:q: nō erat vñ melioꝛ eſſet abꝛaā/ niſi ſolū ꝑcedat illū natura. Huic dicto multum fauere vi-dētur verba apoſtoli ad Heb.vij.ibi: Sine patre:ſine ma-tre:ſine genealogia:neqꝫ initiū dierū/nec ſinē vite habēs: aſſimilatus aūt filio dei/manet ſacerdos in ꝑpetuū. Sed eccleſia tenet q̄ homo fuerit:⁊ vocare eū dei virtutem:⁊ nō hominē eſſe hereſim.vt pꝛe.c.quidā.ꝟ.melchiſedech.⁊ facit.xxij.diſt.deniqꝫ. apparuit etiā ſicut legiť in vitis pa-trū:vni ſeni credenti ꝑ ſimplicitatē eum filiū dei inter pa-triarchas. ❡ Q Iſtius ḡ melchiſedech fuit pꝛimuꝫ re-gnū:⁊ pꝛimus verus rex iuſtus fuit:qui in ſcriptura diui-na reperiatur:pꝛout puto qui ſm̄ apoſtolum pꝛe.c.vij.ad Heb.in pꝛin.interpꝛetatur rex iuſtitie. Deinde aūt rex ſa-lem/quod eſt rex pacis: qui ꝓpꝛijſſime typum ſaluatoꝛis qui fuit rex iuſtitie. Pſ.lxxj. Deus iudiciuꝫ tuum regi da. ⁊ alius pꝛopheta de eo Hiere.xxiij. Et regnabit rex:et ſa-piēs erit:⁊ faciet iudiciū ⁊ iuſtitiam in terra . ⁊ ſacerdos. Pſ.cix. Tu es ſacerdos in eternum. ⁊ ad Heb.vij. tenet. Ante em̄ melchiſedech regnū nō fuit aliud regnū: quod ſcriptura cōmemoꝛat iuſtū ⁊ legitimū. ⁊ hoc dico propter regnum nemroth. Geñ.x.ibi: Fuit aūt pꝛincipiū regni ei⁹ babylon. ❡ R Fuit enim illud regnum non iuſtuꝫ:ſed tyꝛannice vſurpatum. vnde in eo.cap. Poꝛro chus genuit nemroh. ipſe cepit potens eſſe in terra: et erat robuſtus venatoꝛ coꝛam domino.vj.diſtinc.§.ius vero conſuetudi-nis. vbi Gratianus ponit eum oppꝛeſſoꝛem et extincto-rem hominum. Q̄ṁ autē ait coꝛam domino.glo.i.domino permittente.xxvj.q.v.nec mirum.⁊ melius facit.viij.q.j.§. quū autem.⁊.ca.ſe.audacter.cum his que ibi no. omnis enim poteſtas a deo vel iubente eſt vel ſinente.xxiij.q.j.q̄đ culpatur.ibi: Non eſt enim poteſtas niſi a deo ſiue iuben-te ſiue ſinente. Sed quod permittimus inuiti toleram⁹. xxxj.q.j.hac ratione,iiij.diſtin, deniqꝫ, in pꝛecedenti enim

Melchi-ſedech ni here-ci notāť.

Opinio de con-melchiſe-dech.

Melchi-ſedech p̄-mus rex verus.

§.ius ꝺo.exponit Gratian⁹ illa verba Gen̄.x.cepit nemroth eſſe robuſt⁹ venato: corā dn̄o.i.hoim oppſſo: ⁊ extinctor: ſicut hodie tyrāni faciūt maxime in italia: vt poſſint in ſua tyrānide regnare: de qb⁹ ſcripſi.ſ.lxxij.ar.ꝺ.ſi ꝺo.et ꝺ.⁊ hoc manifeſte. Tyrann⁹ em̄ ſm Greg.in moral.eſt q̄ nō iuſte ꝓſidet: ſʒ vi vſurpat dominiū ⁊ timeri vult. ⁊ Iſi. Ety.lib.ix.c.iij.dicit/ ꝙ licet olim apud veteres nulla inter reges ⁊ tyrannos diſtinctio eſſet.poſtea tamen in vſu verſum eſt tyrannos vocari peſſimos atq; improbos reges luxurioſe dn̄atiōis cupiditatē ⁊ crudeliſſimā dn̄atione in pp̄los exercētes.h̄ facit.xxiij.q.v.nec fuit. Fuit aūt nemroth filius chus nepos deſcēdēs a cham.nā chus fuit filius cham.Gen̄.x.infruniti nō pudorati.xvj.di.in ſcripturis.cham aūt calidus ſeu callidus interptat̄.i.aſtutus: q̄ ſm ſapientē Iob.v.in ſua aſturia capit̄. Nemroth aūt tyrannus vel profugus ſiue trāſgreſſor aut apoſtata interpretat̄: in quo res cū noīe cōuenit.xlij.di.oratorū.cū ſi.tyrannus em̄ fuit vt dictū eſt: pfugus a facie dn̄i.ſicut cayn Gen̄.iiij.qui nō de volūtate dn̄i imperauit: ſed cōtra eū: ⁊ turrim edificauit.quā ⁊ dn̄s deteſtatus eſt Gen̄.xj.tranſgreſſor: etiā legis nature: faciēs alijs opprimēdo ⁊ occidēdo q̄d nollet ſibi fieri.di.ſ.humanū gen⁹. ⁊ apoſtata.i.retro ſtās ab eo q̄d facere debebat fratrib⁹ ſuis apoſtatans ab innocētia eccl̄ie primitiue incipiētis in adā ⁊ eua ⁊ innocētia formatoꝝ.adde hic q̄d no.ſ.lxiij.arti.ꝺ.regnū ꝺo. ⁊.xli.ar.ꝺ.poſt diluuium. ¶ S Poſt nemroth reges venientes: reges gentiū ⁊ reges chananeorū ⁊ alij: pter reges deſcendētes ab abraam: de qbus Gen̄.x. ⁊ de abimelech rege gerare.de quo Gen̄.xx.vſurparores fuerūt ⁊ iniuſt[?]es regnorū.q̄d apparet: q: terre eorū ⁊ regna a dn̄o dant̄ abraam ⁊ ſemini ei⁹: ſicut iuſto ⁊ ſcō eius.i.iudeis. Gen̄.xiij.ibi: Oēm terrā quā cōſpicis. ⁊ Gen̄.xij.ibi: Semini tuo dabo terrā hāc. ⁊ Gen̄.xv.ibi: Ego dn̄s q̄ eduxi te de vr chaldeoꝝ: vt darē tibi terrā iſtā ⁊ poſſideres eam. Promiſſio aūt dn̄i adimpleta fuit.Exo.xiiij.⁊.xv. poſtq̄ cōſummata fuerūt pctā amorreoꝝ ⁊ aliarū gētiū: ſicut pmiſerat dn̄s ⁊ pdixerat Gen̄.xv.ibi: Necdum em̄ cōplete ſunt iniq̄tates amorreorū vſq; ad pſens tp̄s: vt hec etiam trāſferunt̄ ⁊ pbant̄.xxiij.q.v.§.hinc notandū eſt.ꝺ.p ſciētes.⁊.ꝺ.quū ergo. Quū ergo diuino iuſſu ad puniendū pctā pp̄li excitant̄: ſicut pp̄s ille iudaicus excitat⁹ eſt ad occupandā terrā pmiſſiōis (Joſue.v.⁊.vj. ⁊ deinde q̄ſi p totū. ⁊ Deut̄.vj.⁊ ſeq.c.Exod.xiij.c.) ⁊ ad delēdas gentes peccatrices: ſine culpa noxius ſanguis effundit̄: ⁊ que ab eis male poſſident̄: in ius ⁊ dn̄ium rite trāſeūt bonorum. Hac etiā rōne ⁊ typo iudei ſpoliauerūt egyptios malos poſſeſſores.Exo.xij.ibi: Et petierūt ab egyptijs vaſa argētea ⁊ aurea/ veſtēq; plurimā: dedit aūt dn̄s gratiā pp̄lo corā egyptijs/ vt cōmodarēt eis ⁊ ſpoliarēt egyptios.Et notandū ꝙ dicit gratiā pp̄lo: q: gr̄a dei agit̄ in aīa vt male poſſeſſa reddat ⁊ pctm̄ ei dimittat̄.xiiij.q.vj.ſi res aliena. Hiſtoria etiā ponit̄.xiiij.q.v.dixit dn̄s. vbi Augu.ait: Nec iſraelite furtū fecerūt: ſʒ deo iubēte miniſteriū pbuerūt.ad idē ex̄ de diuor. gaudem⁹.§.nec illi. Regna etiā pdicta vſurpata ſunt contra que dauid impcat̄. Pſ.lxviij. Effunde iram tuā in gentes que te nō nouerunt: ſcʒ quia ſcire noluerunt: ⁊ ideo excuſati nō ſunt Pſ.xxxv. noluit intelligere vt bene ageret.xxxvij.di.§.vt itaq;.⁊.c.nō ois. ⁊ in regna.i.reges que nomē tuū nō inuocauerunt.Ceterū iuſti in iſrael reges a dn̄o cōſtituti ab abraam pceſſerunt: ſicut promiſerat ei dn̄s. Gen̄.xvij.ibi: Regeſq; ex te egredient̄. ⁊ infra/ ibi: Reges populorum orientur ex eo. Abraam em̄ filius thare de ſemine ſem pudorati/ ⁊ patrē noe reuerētis/ perfectiſſimus corā dn̄o: de familia heber deſcendēs.Gen̄.xi.caput iudeorum fuit.vnde ſm Augu. Hebrei habraei dicūtur.licet ſm ioſephū dicti ſunt ab heber.vt no.xxxv.q.j.§.hac itaq;.in glo.a quo.ibi: Nam ceteris oībus idololatria fedatis/ ſola familia heber in cultu vnius dei remanſit. vnde abraam a chaldeis cū fratre ſuo aram in ignē quem adorare noluit: proiectus eſt: vt numē ſue diuinitatis exurendo ſentiret quā venerando colere cōtempſit.glo. ſed nō dubitauit ꝙ nō eſſet de⁹: de igne exiuit illeſus: aram quia dubitauit exuſt⁹ eſt. vt hec leguntur ⁊ no.pre.§. hac itaq;.xxxv.q.j.iuſtū ergo fuit vt ab iſta ſancta familia abrae/ a qua deſcendūt iudei.vnde dicit̄ Ioan.viij. Pater veſter abraā ⁊c.⁊ ibi: Semē abrae ſum⁹. ⁊ ibi: Scio quia filij abrae eſtis. ⁊ ibi: Pater veſter abraam eſt.reges iuſti deſcenderēt q̄ veri dei cultus ⁊ iuſtitie ⁊ virtutū amatores regnarēt ſup populū dn̄i peculiarē: ⁊ cultorē dei ⁊ ſynagogā illā.i.cōgregationē iudeorū in iuſtitia regerēt: ⁊ ab idololatria cohiberent. Hiere. vij.xxiij.q.v.principes.⁊.c.regū. ¶ T Quorū prim⁹ ſaul a dn̄o electus eſt: ⁊ p ſuā inobedientiā ⁊ ſuperbiā poſtmodū reprobatus.j. Reg.x.⁊.xiij.viij.q.j.audacter.lxxxi.diſt. ſi q̄.quē tn̄ ſamuel ex pcepto vnxit i regē iſrael.vt.j. Reg. x.ſʒ ante ſaul ſamuel pp̄heta miniſter dn̄i pp̄lm regebat. j.Reg.vij. Iudicauitq; ſamuel filios iſrael in maſphat. ⁊ in fi.c.ibi: Iudicauit quoq; ſamuel iſrael cūctis dieb⁹ vite ſue.⁊ ibi: edificauit etiā ibi altare dn̄o. vbi clare apparet ꝙ fuit miniſter dn̄i in tēplo et loco ſacerdotis. Pſ.xcviij. Moyſes ⁊ aaron in ſacerdotibus ei⁹: ⁊ ſamuel inter eos qui inuocāt nomē eius. ⁊ fuit iudex tēporalis ⁊ rector populi iſrael. ¶ Poſt ſaul aūt ſemp vſq; ad chriſtū ſacerdotē ⁊ regē verū/ reges in iſrael fuerūt vncti a ſacerdotib⁹: ⁊ ſic cucurrit ſcā eccl̄ia antiqua a principio mūdi: vt probaui: cōſtituta vſq; ad chriſtū: q̄ eccleſiā nouā pmitiuā cōſtituit in illo ⁊ de illo populo iudeorū: vnde carnē aſſumpſerat.vn̄ de plebe iudaica primū apl̄os elegit: quos q̄ſi fundamentū inſtituit.xxxi.q.j.§.hac itaq;.ꝺ.deus enim. ⁊ deinde illa iudeorum ſynagoga in ſua pfidia derelicta eccleſiam nouā fundatā iam in apl̄is in gentibus cōſtituit. ſicut p prophetā Oſee dixerat Oſee.ij.ſm ſenſum nō literam. In peccatis veſtris dimiſi matrē veſtrā: ⁊ iterū per eundē prophetā Oſee. Et vocate plebē meam nō plebē meā.ad Rom̄.ix.vt hec etiā trāſferunt̄ predi.§. hac itaq;.

Igitur manifeſte apparet p deductiones ſuperiores origines ⁊ ratiōes ⁊ figuras prius fuiſſe eccleſiā ꝙ aliquod iuſtum vel iniuſtū imperiū temporale: quia imperij cōſtitutio ſuper homines ⁊ de hoibus eſt congregatio: quā cōgregationē neceſſe eſt primo pſupponere ꝙ ſit regnū vel imperiū q̄d de illa congregatione cōſtituit̄. ꝙ ſi illa congregatio ſancta eſt: vocat̄ eccleſia ſanctorū. Pſ.cxlix. In eccleſia ſanctoꝝ. ſi ꝺo maligna: vocat̄ eccleſia malignantiū. Pſ.xxv. Odiui eccleſiā malignantiū. vt ſufficiēter et ſuperius eſt probatū. Stolidū ergo nedū falſum eſt dicere fuiſſe imperiū ante eccleſiā: quū eccleſia ſemper fuerit poſt creationē ade. ⁊ ſemp erit quū cōplebit̄ illud Ioā.x. Et fiet vnū ouile ⁊ vnus paſtor. ex̄ de bap.licet. q̄d in hac vita cōplebit̄: quū in fine mūdi ⁊ oēs natiōes ⁊ reliquie iſrael vnū deū adorabūt: ⁊ filiū ei⁹ dn̄m ieſum chriſtum. Cōplebit̄ etiā q̄d dicit dn̄s p apl̄m ad Roma.xj. Quū intrauerit plenitudo gētiū: tūc reliquie iſrl̄ ſalue fiēt. Eſa. x.adde ad iſtū ar.q̄d ſcripſi.j.xi.arti.ꝺ.ꝙ ſecūdo opponit̄. et infra.lxiiij. arti.

Expoſitio et interpretatio nois nēroth.

Eccleſiā fuiſſe an̄ q̄dcūq; tp̄ale regnū inſertur.

Hebrei quaſi habraei.

¶ Articulus Trigeſimuſſeptimus A

Trigeſimuſſeptimus

Arti.ꝙ aūt eccl̄ia nō ſit ab imperio/ ſʒ imperiū ab eccl̄ia: q̄ eſt ali⁹ articulus a pcedētib⁹ apparet p rationē prime poſitā: q: de cōgregatione fideliū q̄ eſt eccl̄ia.vt.ſ.probatū eſt: pcedit imperiū ſi iuſtū eſt/ vel de eccl̄ia malignātiū ſi iniuſtū eſt: ſicut ſpecies de genere: vt eccleſia ſit genus/ imperium vel regnum ſpecies/ predicata de genere: vt eccleſia contineat imperium ſicut genus ſpeciem.ſicut hoc nomen aīal continet multa que differunt numero: vt petrum ⁊ ioannē. ⁊ ſpecie vt hominē ⁊ capram vel bouē.ſicut hoc genus furtū/ que eſt cōtrectatio rei aliene.de peni.diſti.j. vulgaris. continet ⁊ rapinā que eſt eius ſpecies.xiiij.q.v.penale.et nomē pecus continet oē animal quod ruminat.iuxta il

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN